

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EKN, sagsnr.: 2018-36
Den 7. marts 2018

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 19. marts 2018

SAMLENOTAT

1. Ukraine.....	2
2. Syrien.....	5
3. Iran.....	7

1. Ukraine

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. marts 2018 ventes der en drøftelse af situationen i Ukraine i bred forstand. Der forventes udtrykt fortsat opbakning til EU's ikke-ankendelse af den illegale russiske annektering af Krim, lige som der forventes fortsat støtte til implementeringen af Minsk-aftalen som den politiske løsning på konflikten i det østlige Ukraine. For så vidt angår reformprocessen i Ukraine forventes anerkendelse af de betydelige fremskridt ledsaget af en opfordring til at fortsætte reformerne, ikke mindst på anti-korruptionsområdet. I den forbindelse ventes den ukrainske regering at blive opfordret til at benytte Ukraine-reformkonferencen i København den 27. juni 2018 som drivkraft for reformprocessen og som en anledning til at gøre en ekstra indsats for at levere resultater.

2. Baggrund

Situationen i Ukraine er fortsat højt på EU's dagsorden, og udenrigsrepræsentanten forventes at besøge Ukraine medio marts forud for rådsmødet. Rådsmødet finder sted fire år efter Ruslands illegale annektering af Krim den 18. marts 2014. Konflikten med Rusland vil være et af hovedtemaerne for drøftelsen. På bl.a. dansk foranledning vil et andet hovedtema for drøftelsen være den politiske og økonomiske reformproces i Ukraine. Udenrigsministeren ventes at redegøre for status på reformerne efter sit besøg i Ukraine den 20.-22. februar og orientere om Ukraine-reformkonferencen i København den 27. juni 2018. Danmark er gået sammen med en række ligesindede EU-lande i at forberede drøftelsen på rådsmødet.

Den russiske annektering af Krim er blevet fulgt op af en russisk militær opbygning på halvøen og en forværring af menneskerettighedssituationen, ikke mindst for Krim-tatarerne. I forbindelse med fireårs-dagen for den ulovlige russiske annektering forventes en udtalelse fra udenrigsrepræsentanten på vegne af EU-medlemslandene med en bekræftelse af EU's ikke-ankendelse af annekteringen.

I relation til konflikten i det østlige Ukraine er der ingen fremskridt at spore i forhandlingerne i Normandiet-formatet (bestående af Tyskland, Frankrig, Rusland og Ukraine) om implementeringen af Minsk-aftalen. Sikkerhedssituationen i det østlige Ukraine er fortsat præget af talrige, daglige brud på våbenhvilen og hyppige dødsfald. I den Trilaterale Kontaktgruppe (bestående af Rusland, Ukraine og OSCE-formandskabet) er der den 2. marts sket en genbekræftelse af våbenhvilen med ikrafttræden den 5. marts, men der er ikke tegn på, at genbekræftelsen respekteres i praksis. Rusland foreslog i oktober 2017 indsættelsen af en FN-styrke til beskyttelse af OSCE's observatørmission (SMM) på kontaktlinjen i det østlige Ukraine. Forslaget er især blevet drøftet mellem den amerikanske Ukraine-udsending Kurt Volker og præsident Putins rådgiver Vladislav Surkov, uden at det har ændret den fastlåste situation. I EU er der enighed om at fastholde sanktionspresset på Rusland, indtil Minsk-aftalen er fuldt implementeret. EU's økonomiske sanktioner over for Rusland blev således i december 2017 forlænget for seks måneder til udløbet af juli 2018.

Der er sket store reformfremskridt i Ukraine siden Maidan-revolutionen i 2014, senest med vigtige reformer inden for sundhed, pensioner og uddannelse i efteråret 2017. Men der udestår fortsat implementering af reformer på en lang række områder, og det er vanskeligt at opretholde

momentum i reformprocessen. Kampen mod korruption står centralt. Særlig fokus er der pt. på spørgsmålet om en særlig anti-korrupsionsdomstol, som det internationale samfund og det ukrainske civilsamfund presser på for. Der er i 2019 valg af såvel præsident som parlament i Ukraine, hvilket potentielt gør det vanskeligere at gøre fremskridt i reformprocessen. Der afholdes en international konference om reformer i Ukraine den 27. juni i København med udenrigsministeren og hans ukrainske kollega som værter. Den ukrainske regering forventes på konferencen i København at redegøre for såvel de hidtidige reformfremskridt som de fremadrettede reformplaner. Gennemførelsen af associerings- og frihandelsaftalen med EU (AA/DCFTA) er et væsentligt omdrejningspunkt for reformprocessen.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. marts 2018 forventes udenrigsrepræsentanten at redegøre for sit besøg til Ukraine. Der forventes en bred drøftelse af situationen i Ukraine med vægt på både konflikten med Rusland og reformprocessen. I relation til konflikten med Rusland forventes EU at bekræfte ikke-ankendelsen af den illegale russiske annektering af Krim, ligesom behovet for implementering af Minsk-aftalen må forventes understreget. Der forventes desuden fortsat opbakning og støtte fra EU's side til reformprocessen i Ukraine med en klar forventning om, at processen fortsættes, herunder på anti-korrupsionsområdet. Udenrigsministeren ventes at redegøre om sit nylige besøg i Ukraine og Ukraine-reformkonferencen i København den 27. juni 2018

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel opbakning til EU's ikke-ankendelsespolitik i forhold til Krim samt til behovet for en fuld implementering af Minsk-aftalen som grundlag for en politisk løsning af konflikten i det østlige Ukraine. Der ventes desuden udtrykt EU-støtte til Ukraines reformproces. Behovet for at den ukrainske regering fastholder momentum for reformerne også frem mod præsident- og parlamentsvalgene i 2019 forventes understreget.

10. Regeringens generelle holdning

Det er regeringens holdning, at et reformeret, stabilt og velstående Ukraine er Ukraines bedste modsvar til russisk aggression. Regeringen vil betone behovet for, at EU-landene sender enslydende signaler til den ukrainske regering med opfordring til at benytte Københavns-konferencen i juni som drivkraft for reformprocessen, herunder på anti-korrupsionsområdet og i

relation til rammebetingelserne for erhvervslivet. Regeringen vil i relation til konflikten i det østlige Ukraine støtte fuldt ud op om Ukraines suverænitet og territoriale integritet og om en fuld implementering af Minsk-aftalen. Regeringen støtter fuldt ud EU's ikke-ankendelsespolitik i forhold til Ruslands illegale annektering af Krim.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 3. februar 2017.

2. Syrien

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. marts 2018 forventes en drøftelse af den seneste udvikling i Syrien. Dertil forventes FN's særlige udsending til Syrien, Staffan de Mistura, at underrette om Rådet om den politiske situation og status for de FN-ledede fredsforhandlinger i Genève.

2. Baggrund

Den seneste tid er konflikten i Syrien blevet intensiveret. I løbet af de første måneder i 2018 har det syriske regime igangsat en række offensiver mod oppositionskontrollerede områder, hvor der særligt er forekommet hårde kampe og civile tab i det østlige Ghouta og Idlib-provinsen. Dertil indledte Tyrkiet den 20. januar Operation Olivengren mod det kurdisk-kontrollerede Afrin-distrikt i det nordvestlige Syrien. Tyrkiet har orienteret FN's Generalforsamling og FN's Sikkerhedsråd om, at man har indledt Operation Olivengren for at sikre Tyrkiets grænsesikkerhed og nationale sikkerhed. Kampen mod ISIL fortsætter derudover i de østlige dele af Syrien.

Den 24. februar 2018 vedtog FN's Sikkerhedsråd resolution 2401, som kræver øjeblikkeligt ophør af kamphandlinger og 30-dages humanitær adgang i alle konfliktramte områder i Syrien. Siden resolutionens vedtagelse er der ikke for alvor set tegn på ændringer i situationen på jorden. Den 26. februar 2018 sendte udenrigsrepræsentanten et brev til Iran, Rusland og Tyrkiet, som er de tre garanter for Astana-forhandlingerne om de-eskaleringszoner. I brevet kræver udenrigsrepræsentanten, på vegne af EU's medlemslande, fuld og øjeblikkelig implementering af resolution 2401.

De FN-ledede fredsforhandlinger i Genève har stadig svære betingelser, særligt grundet det syriske regimes fortsat manglende engagement. Det forventes ikke, at det syriske regime vil engagere sig i forhandlingerne uden det nødvendige pres fra dets støtter i primært Moskva og Teheran. Mandatet for forhandlingerne er FN's Sikkerhedsrådsresolution 2254, der beskriver en politisk transitionsproces, som blandt andet indebærer en ny syrisk forfatning og afholdelsen af frie valg.

Et møde i Sochi den 30. januar 2018, foranlediget af Rusland, resulterede i en sluterklæring, som blandt andet medfører nedsættelsen af en forfatningskomité, som skal drøfte indholdet i en ny syrisk forfatning. Forfatningskomitéen vil blive forankret som del af FN-forhandlingerne i Genève, hvor komitéens mandat og beføjelser vil blive fastlagt.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. marts 2018 ventes der først og fremmest at skulle tages bestik af den seneste udvikling i Syrien. Dertil forventes rådet at drøfte den politiske situation og de FN-ledede fredsforhandlinger i Genève. Der forventes generel enighed om EU's fortsatte støtte til de FN-ledede fredsforhandlinger i Genève. Dertil forventes også enighed om, at EU bør fortsætte med at lægge pres på alle væbnede parter i konflikten med henblik på øjeblikkelig implementering af FN's Sikkerhedsrådsresolution 2401.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Syrien forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed om EU's fortsatte støtte til de FN-ledede fredsforhandlinger i Genève. Dertil forventes Rådet også at være enige om, at EU bør fortsætte med at lægge pres på alle væbnede parter i konflikten med henblik på hurtigst muligt implementering af FN's Sikkerhedsrådsresolution 2401, om en 30-dages våbenhvile og humanitær adgang i Syrien.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side lægges der vægt på, at EU aktivt støtter de politiske forhandlinger i Genève under FN's ledelse. Det er afgørende for Syriens stabilitet, at der findes en langsigtet model for politisk inklusion og demokratisk regeringsførelse. I den sammenhæng mener regeringen, at EU fastholder støtten til de politiske forhandlinger og fortsætter med at lægge pres på det syriske regime og dets støtter. For så vidt angår FN's Sikkerhedsrådsresolution 2401, lægger Danmark vægt på øjeblikkelig implementering af resolutionen i alle berørte områder i Syrien. EU bør ligeledes fortsætte med den humanitære indsats i Syrien, som netop bliver yderligere nødvendig som kamphandlingerne intensiveres. Regeringen finder, at den tyrkiske Operation Olivengren eskalerer en i forvejen vanskelig situation i Syrien. Regeringen anerkender Tyrkiets legitime sikkerhedsinteresser i det nordlige Syrien, men understreger samtidig behovet for proportionalitet, beskyttelse af civile og fortsat fokus på kampen mod ISIL.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 31. marts 2017.

3. Iran

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. marts 2018 ventes en drøftelse af fremtidsudsigterne for Iran-atomaftalen i lyset af den kommende amerikanske stillingstagen til atomaftalen i maj 2018.

2. Baggrund

Atomaftalen med Iran "Joint Comprehensive Plan of Action (JCPoA)" blev indgået den 14. juli 2015 mellem Iran og EU3+3 (Frankrig, Tyskland og UK, samt Kina, Rusland og USA). Aftalen blev implementeret den 16. januar 2016, efter Det Internationale Atomenergiagentur (IAEA) havde bekræftet Irans efterlevelse af en række forhåndsbetingelser.

JCPoA, kulminationen på 12 års diplomatiske bestræbelser faciliteret af EU, er enstemmigt endosseret af FN's Sikkerhedsråd og er afgørende for den bredere sikkerhed i regionen. Fortsat implementering af aftalen skal sikre, at Irans atomprogram udelukkende har fredelige formål. IAEA har ved gentagne lejligheder verificeret, at Iran efterlever alle forpligtelser, og EU bakker op om fortsat fuld og effektiv implementering af alle dele af JCPoA.

Trods skarp kritik af Irans destabiliserende regionale adfærd og JCPoA har USA indtil videre videreført suspensionen af de atomrelaterede sanktioner, som Iran er pålagt. I forbindelse med præsident Trumps seneste forlængelse af suspensionen af sanktionerne blev det understreget, at det var sidste gang, at præsidenten vil benytte sig af denne mulighed.

Der pågår i øjeblikket en dialog mellem USA, EU, Frankrig, Tyskland og UK (EU3) om JCPoA. Centrale elementer i drøftelserne er blandt andet en styrkelse af IAEA's inspektionsregime, begrænsning af udviklingen af langtrækkende missiler (ICBM), og tidspunktet for udfasning af en række restriktioner på det iranske atomprogram.

Der arbejdes på at adressere disse problemstillinger, inden USA på ny skal tage stilling til JCPoA den 12. maj 2018.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 19. marts 2018 ventes der først og fremmest en drøftelse af fremtidsudsigterne for JCPoA efter den kommende amerikanske stillingstagen til atomaftalen i maj 2018. Der forventes bred opbakning til fastholdelsen af støtten til JCPoA samt bestræbelserne på at bevare aftale-parternes opbakning til aftalen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Iran forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed om EU's støtte til fastholdelse af JCPoA samt til behovet for at sikre aftale-parternes enighed om aftalen.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side lægges der vægt på, at EU fastholder støtten til JCPoA, så længe Irans overholdelse kan verificeres af IAEA. Danmark støtter op om IAEA's monitorering af Irans efterlevelse og kan bakke op om en yderligere styrkelse heraf. Ligeledes bakkedes der op om EU og EU3s bestræbelser på at adressere bekymringer over Irans ballistiske missilprogram uden for rammerne af atomaftalen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 6. oktober 2017.